

Człowiek przekształca środowisko przyrodnicze, w którym żyje, od początku dziejów, równocześnie będąc zależnym od zmian, które w tym środowisku nieustannie zachodzą – tak za sprawą procesów od człowieka całkowicie niezależnych, jak i w reakcji na jego działalność. Historycy zwrócili uwagę na ten fakt już w połowie XX wieku, po obu stronach Atlantyku, jednak to amerykańskim badaczom udało się w zasadniczy sposób zmienić nasze rozumienie związków społeczeństwa ze środowiskiem i uczynić zmieniającą się przyrodę częścią nowej wizji dziejów. W ciągu ostatnich trzydziestu-czterdziestu lat w Stanach Zjednoczonych rozwinęła się nowa dziedzina badań, historia środowiskowa, która na stałe zagościła na wydziałach nauk historycznych i w programach nauczania uniwersyteckiego.

Zamiarem niniejszego projektu jest przeniesienie doświadczeń amerykańskiej (a częściowo też zachodnioeuropejskiej) historii środowiskowej na grunt polskiej historiografii, a przede wszystkim polskiej debaty publicznej. Aby osiągnąć ten cel, postanowiliśmy podjąć badania nad tematem, który jest istotny nie tylko z punktu widzenia naszej wiedzy o przeszłości Polski, ale także w bezpośredni sposób odnosi się do problemów społeczno-przyrodniczych, z którymi w tej chwili zmagać się muszą mieszkańcy Polski.

Zajmiemy się zatem Krakowem, ważnym polskim miastem, które nie tylko dziś, ale także i w przeszłości musiało stawiać czoła licznym problemom czy wręcz zagrożeniom „ekologicznym”. W ramach niniejszego projektu zespół przedstawicieli różnych dyscyplin badających przeszłość człowieka i przyrody zbada różne aspekty historii środowiskowej Krakowa. Zajmiemy się zatem zmianami klimatu obszaru miasta i ich znaczeniem dla jego rozwoju; rolą rzeki Wisły, tym w jaki sposób oddziaływali na siebie rzeka i mieszkańcy Krakowa; zmieniającą się roślinnością miasta w średniowieczu i nowożytności; wyzwaniem związanymi z zanieczyszczeniami wytwarzanymi przez miasto w epoce przedprzemysłowej; wpływem przemysłu na zmianę relacji człowieka i środowiska w mieście; wpływem Krakowa na przyrodę i krajobraz regionu; wyobrażeniami na temat przyrody i roli terenów zieleni w życiu miasta w XIX i XX wieku; wreszcie, przyrodniczymi aspektami przebiegu II wojny światowej w Krakowie.

Ze względu na społeczną wagę podejmowanego przez nas tematu, chcemy przygotować końcową publikację książkową w języku polskim w sposób łączący w sobie rygorystyczny warsztat naukowy na najwyższym poziomie z dostępnością dla szerokiej publiczności. Dołożymy wszelkich starań, aby wyniki naszych badań stały się dostępne dla mieszkańców Krakowa i regionu, i pomogły nam wszystkim zrozumieć naturę problemów, które musimy wspólnie rozwiązywać.